

ผลการใช้โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อมรรัตน์ สงวนสุข

- 8 พ.ย. 2547

184 148

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชบุรี

มิถุนายน 2547

ISBN 974-383-832-5

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชบุรี

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อมรรัตน์ สงวนสุข จบนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิณี ชิตเชิดวงศ์)

.....กรรมการ

(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิณี ชิตเชิดวงศ์)

.....กรรมการ

(ดร.สมโภชน์ อเนกสุข)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์(พิเศษ)น.พ.อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วริยา วชิราวัฒน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2547

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและการช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ วิณี ชิดเชิดวงศ์ และ ดร. สมโภชน์ อเนกสุข กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและแก้ไขรายละเอียดข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ รวมถึงคณาจารย์ในภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้กำลังใจช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา อันเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งสำหรับศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรสุภกุล อาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง ดร. ประชา อินัง และ อุปสังฆราช ดร. วีระ พังรักษ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของโปรแกรมและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยให้มีคุณภาพเหมาะสมยิ่งขึ้นอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพัทยา 7 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยและผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ที่ให้ความอนุเคราะห์และสนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ และคณะผู้บริหารรวมทั้งครูอาจารย์โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) และนักเรียนทุกคน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อน ๆ ที่ ๆ นิสิตทั้งสาขาวิชาเอกจิตวิทยาการให้คำปรึกษาและสาขาจิตวิทยาการแนะแนวทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอบขอบคุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ คุณอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

อมรรัตน์ สงวนสุข

45923063: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบ/ ความฉลาดทางอารมณ์/ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางอมรรัตน์ สงวนสุข: ผลการใช้โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (THE EFFECTS OF MODELING TECHNIQUES ON EMOTIONAL QUOTIENT DEVELOPMENT OF MATTHAYOMSUKSA III STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สมคิด บุญเรือง, ก.ค., วิณี ชิดเชิดวงศ์, กศ.ม., สมโภชน์ อเนกสุข, กศ.ค. 153 หน้า ปีพ.ศ. 2547. ISBN 974-383-832-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเมืองพิทยาส 8 (พิทยานุกูล) ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ที่มีผลคะแนนทีปกติ (Normal T-score) จากการทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเกณฑ์ 39.99 มีจำนวน 30 คน มีนักเรียนสมัครใจเข้าร่วมโครงการทดลองจำนวน 25 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนตัวอย่าง 12 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และ โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบ การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม (ANOVA: Repeated-Measures Analysis of Variance: One between-Subjects Variable and One within-Subjects Variable) และถ้าพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบผลย่อย (Simple Effect) และเมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Procedure)

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุมมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ระยะหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุมมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ระยะหลังการทดลองกับระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับการให้โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในระยะติดตามผลแตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

45923063: MAJOR: COUNSELLING PSYCHOLOGY; M.Sc (COUNSELLING PSYCHOLOGY)

KEYWORD: MODELING TECHNIQUES/ EMOTIONAL QUOTIENT DEVELOPMENT/ MATTHAYOMSUKSA III STUDENTS

AMORNRAT SANGOUNSUK: THE EFFECTS OF MODELING TECHNIQUES ON EMOTIONAL QUOTIENT DEVELOPMENT OF MATTHAYOMSUKSA III STUDENTS.

THESIS ADVISOR: SOMKID BOONRUANG, Ph.D., VINEE CHITCHUTVONG, M.Ed.,

SOMPOCH ANEGASUKHA, Ed.D. 153 P. 2004 ISBN 974-383-832-5

The purpose of this research was to study the effects of modeling techniques on emotional quotient development of Matthayomsuksa III students. The sample, derived by means of simple random sampling method, consisted of twelve Matthayomsuksa III students of Pattaya City 8 school (Pattayanukul) in the second semester of academic year 2003, whose scores on the emotional quotient were lower than 39.99 . The sample was divided into two groups: the experimental group and the control group, with six members in each group. The instruments used in this study were an emotional quotient questionnaire and a modeling techniques program. The data collection procedure was divided into three phases: pre-test, post-test and follow up. The data were analyzed by ANOVA: repeated-measures analysis of variance: one between-subjects variable and one within-subjects variable. In case of significant interaction, the simple effect was used, and pair comparison through the Newman-Keuls Procedure was employed if difference being found.

The results revealed that interaction between the methods and the duration of the experiment was found of being statistically significant at .05 level. There was no significant difference of emotional quotient development between the experimental and the control groups. However, the emotional quotient scores of the experimental and the control groups were statistically different at .05 level. The emotional quotient scores of the experimental group between the pretest and the posttest were non significantly different. The scores of the experimental group during the follow-up were statistically significant different and were found higher than those before the experiment. There was no statistically significant difference of the emotional quotient development in the experimental group.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
เหตุผลของการตั้งสมมติฐาน.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสนอตัวแบบ.....	8
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	8
กระบวนการเสนอตัวแบบ.....	15
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเสนอตัวแบบ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
งานวิจัยต่างประเทศ.....	37
งานวิจัยในประเทศ.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	44
ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์.....	44
แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์.....	51
ลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์.....	54
การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์.....	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์.....	60
งานวิจัยต่างประเทศ.....	60
งานวิจัยในประเทศ.....	61
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	66
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	67
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	68
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
การดำเนินการทดลอง.....	70
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
สรุปผลการทดลอง.....	87
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	88
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก.....	105
ภาคผนวก ข.....	111
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	153

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบลักษณะของผู้มีอีคิว (EQ) สูงและต่ำ.....	54
2 ตัวอย่างของลักษณะผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและต่ำ.....	56
3 โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบ.....	69
4 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ในณั้ะยะก่อนการทดลอง ระยะหลังทดลองและ ระยะติดตามผลของนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุม...	75
5 แสดงคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	76
6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	79
7 การทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	81
8 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	81
9 ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	82
10 ผลการทดสอบของคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของระย่นักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล.....	83
11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการให้ เทคนิคแม่แบบเป็นรายคู่ในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะ ติดตามผลด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	84
12 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	85
13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมเป็้รายคู่ ในระยะก่อนทดลอง ระยะหลังทดลอง และระยะติดตามผลด้วยวิธีทดสอบของ นิวแมน-คูลส์.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แสดงลักษณะของกระบวนการเสนอตัวแบบ	10
2 แสดงถึงลักษณะของกระบวนการเสนอตัวแบบ.....	16
3 การเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ด้วยการเรียนรู้ 3 ลักษณะ.....	58
4 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับ โปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุมในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	77
5 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ในระยะต่าง ๆ ของ การทดลองในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการให้เทคนิคแม่แบบและกลุ่มควบคุม.....	78
6 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	80